

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Методологія і методика наукових досліджень та академічна
добросесність»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.01 Українська мова та література

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «04» вересня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Методологія і методика наукових досліджень та академічна доброчесність»
Викладач(-і)	Хороб Степан Іванович
Контактний телефон викладача	0679664639
E-mail викладача	stepan.khorob@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру згідно з розкладом на кафедрі та розрахунком відповідного часу
2.Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є методика та організація написання магістерських робіт із літературознавства та мовознавства, а також методологія наукового дослідження. У курсі розкрито сутнісні характеристики основних методів і методик, поширених у сучасній філологічній науці.	
3.Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є розкриття сутнісних характеристик основних методів і методик, поширених у наукових дослідженнях із філологічних дисциплін, а також дотримання принципів академічної доброчесності. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: - означити сутність основних методологічних принципів написання магістерської роботи; - визначити головні концептуальні засади науково-дослідницької роботи; - знати широко вживані методи в аналізі літературно-художніх творів; - уміти застосовувати літературознавчі підходи в осмисленні літературно-художніх явищ; - використовувати технічні критерії в роботі над магістерською працею; - запроваджувати на практиці систему методологічних принципів та концепцій літературознавчих досліджень; - орієнтуватися у сутнісних поняттях різних методів і шкіл, що використовуватимуться під час написання магістерського дослідження; - технічно оформляти текст магістерського дослідження; - логічно і послідовно здійснювати текстовий виклад наукового матеріалу згідно з приписами ДАК Міністерства освіти і науки України; - поєднувати методологічні підходи українських і зарубіжних літературознавців.	
4.Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.	

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до застосування знань у практичних ситуаціях професійної діяльності.

ЗК-3. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності.

ЗК-6. Вміння діагностувати проблеми в галузі освіти, знаходити рішення та брати відповідальність за їх втілення, бути критичним і самокритичним.

СК-1. Здатність застосовувати знання із літературознавства та мовознавства для вирішення професійних завдань, вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК-2. Уміння поглиблювати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

СК-3. Здатність враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, організовувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

СК-4. Здатність розуміти тенденції в науці та освіті, готовність до використання інновацій у професійній діяльності.

СК-5. Здатність оперувати методами наукового аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх підходів, прийомів, методик.

СК-6. Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, володіти методикою розвитку мовленнєвої компетенції здобувачів середньої освіти.

СК-7. Здатність планувати, організовувати, виконувати та презентувати прикладне дослідження з української мови / літератури, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

СК-13. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності, дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності

Програмні результати навчання:

ПР-01. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук відповідно до предметної спеціальності «Українська мова і література» у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, вільно користується спеціальною термінологією в галузі української філології.

ПР-03. Використовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості викладання і навчання української мови й літератури, демонструє вміння практичного застосування педагогічних інновацій у професійній діяльності.

ПР-05. Володіє вміннями виконувати власне дослідження, визначає і характеризує основні принципи та методи науково-педагогічних досліджень, демонструє навички узагальнення й презентації отриманих результатів.

ПР-06. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки й обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного і змішаного навчання тощо.

ПР-10. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи реалізації та критично оцінює їх ефективність.

ПР-11. Демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю в закладах загальної середньої освіти, забезпечувати та оцінювати її якість.

ПР-13. Володіє здатністю до самостійного та автономного навчання впродовж життя за індивідуальною траєкторією розвитку, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, мотивує учнів до саморозвитку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Видзаняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.

семінарські заняття /практичні/лабораторні		18 год.		
самостійна робота		60 год.		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий	
Перший	Спеціальність 014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література	Перший	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	заняття	сам.роб.
Тема 1. Загальнонаукова і конкретнонаукова методологія. Принципи академічної доброчесності.		2	2	10
Тема 2. Основні вимоги до змісту, структури та викладу наукового матеріалу у магістерських працях.		2	4	10
Тема 3. Використання методологічних принципів і методик, а також аргументація в магістерській праці.			4	10
Тема 4. Філологічний метод; В. Перетц та його школа; літературознавчі концепції І. Франка у системі принципів філологічного методу.		2	2	5
Тема 5. Лінгвістичний метод; літературно – естетичні концепції Ол. Синявського, І. Огієнка, Я. Гординського. Лінгвістичний метод у магістерській праці з філології.		2	2	5
Тема 6. Біографічний метод; принципи біографічного методу в працях О. Огоновського, М. Петрова, С. Балея, Д. Багалія, С. Єфремова; концепції біографічної детермінації творчої діяльності письменника в магістерському дослідженні.		2	2	10
Тема 7. Формально – поетикальний (формалістичний) метод; особливості досліджень українських формалістів (Ю. Меженко, В. Державин), використання їх літературознавчих засад сучасними магістрантами.		2	2	10
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Допуск до заліку становить максимум 50 балів і контрольна робота – максимум 50 балів. Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою. Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів.			
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота: концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення декількох питань.			
Семінарські заняття	Оцінюються за п’ятибальною системою.			

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.

Підсумковий контроль	форма контролю: залік; форма здачі: письмова контрольна робота; декілька розписних питань – 50 балів максимум.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної

доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/> За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>.

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>.

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Горбач Н.Я. Методологічні засади сучасних гуманітарних досліджень. Л., 2007.
2. Ковалів Ю.І. Абетка дисертанта. Методологічні принципи написання дисертації. К., 2009.
3. Наєнко М.К. Історія українського літературознавства і критики. К., 2010.
4. Климишин І.А. Основи формальної логіки. Івано-Франківськ, 2006.
5. Ференік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. К., 2000.
6. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методологія науково-дослідної діяльності. К., 1998.
7. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня (автор-уклад. Л.Пономаренко). К., 2007.
8. Ячменик М.М. Методологічні підходи підготовки майбутніх учителів української мови і літератури. Черкаси. 2018. № 3.

Хороб Степан Іванович,
завідувач кафедри української літератури